

Bijlage 4 Het plan Sociaal Economische Structuur versterking

De versie van het plan Sociaal Economische Structuur versterking dateert van 22 maart 2022.

Verklarende kennisgenomen te hebben van en akkoord gaande met deze bijlage:

Gemeente Beekdaelen

Stichting Wonen Zuid

Voor deze:

De heer H.M.J. Reijnders BA RSE

D.d.: 3 mei 2023

Te: Nuth, gemeente Beekdaelen

Voor deze:

De heer ing. R.L.J. Testroote

D.d.: 3 mei 2023

Te: Nuth, gemeente Beekdaelen

<i>Bestuurlijk opdrachtgever:</i>	<i>College gemeente Beekdaelen</i>
<i>Projectleider:</i>	<i>n.t.b.</i>
<i>Locatie:</i>	<i>Nuinhofwijk/kern Nuth</i>
<i>Inhoudelijk kader:</i>	<i>Sociale Agenda Provincie Limburg, Trendbreuk Zuid-Limburg, Regiodeal SES</i>
<i>Startdatum:</i>	<i>1-3-2022</i>
<i>Beoogde einddatum:</i>	<i>31-12-2024</i>

AANLEIDING

Zuid-Limburg en Parkstad

Zuid-Limburg is de ongezondste regio van Nederland. Op tal van gebieden scoort Zuid-Limburg minder goed dan de rest van Nederland. Er is sprake van een ongezonere leefstijl, een lagere arbeidsparticipatie, een groter risico op een onderwijsachterstand en een hoger (jeugd)zorggebruik. Om de achterstand in te halen wordt door de gemeenten in Zuid-Limburg ingezet op een trendbreuk in gezondheid en vitaliteit om zo te werken aan gezonde en kansrijke generaties.

Binnen Zuid-Limburg neemt Parkstad de koploperspositie in als het gaat om sociaal economische achterstanden. In sommige wijken en buurten is sprake van een diepgewortelde problematiek die vaak al generaties lang wordt doorgegeven. De Zuid-Limburgse Trendbreuk-aanpak is erop gericht om deze trend van overerving van problematiek te doorbreken.

Nuinhof/Nuth

Uit diverse data (o.a. Gezondheidsatlas GGD) blijkt dat de kern Nuth – en in het bijzondere de Nuinhofwijk – in op veel onderdelen een achterstandspositie heeft. Deze achterstandspositie is er ten opzichte van andere delen van Beekdaelen, van Limburg en ook van het gemiddelde in Nederland. De Nuinhofwijk in Nuth heeft sinds de bouw in 1919 alle kenmerken van een zgn. arbeiderswijk: het merendeel van de bevolking is laag opgeleid, inkomens zijn over het algemeen relatief laag en het gebruik van (overheids)voorzieningen is relatief hoog. Dit brengt allerlei sociale problematieken met zich mee zoals schulden, armoede, sociale uitsluiting en gezondheidsproblematieken als gevolg van een ongezonde leefstijl.

Uit onderzoek van de GGD blijkt o.a. het volgende:

- 11,1% van de huishoudens in Nuth heeft een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm tegenover 3,8% in Beekdaelen en 7,6% in Limburg;
- 19,1% heeft moeite met rondkomen tegenover 10,3% gemiddeld in Beekdaelen en 13,2% gemiddeld in Limburg;
- 74,5% heeft meer dan een uur per week betaald werk tegenover 79,8% in Beekdaelen en 78,1 in Limburg;
- 75,7% ervaart een goede gezondheid tegenover 79,1% in Beekdaelen en 79,4% in Limburg;
- 8,3% heeft een hoog risico op een angststoornis of depressie tegenover 7,4% in Beekdaelen en 8,2% in Limburg;
- 22,3% van de mensen rookt tegenover 18,3% in Beekdaelen en 21% in Limburg;
- 13,8% van de inwoners voelt zich zeer eenzaam tegenover 11,9% in Beekdaelen en 12,8% in Limburg.

Ook Parkstad in Cijfers laat op onderdelen voor Beekdaelen een negatiever beeld zien dan het landelijk gemiddelde:

- Het aantal banen per 1000 inwoners is in Beekdaelen 507,3 tegenover 795,8 gemiddeld in Nederland;
- De netto arbeidsparticipatie is in Beekdaelen 65,7% tegenover 68,4% gemiddeld in Nederland;
- Het jeugdzorggebruik is in Beekdaelen 13,1% tegenover 10,3% gemiddeld in Nederland

Verder laat ook een scan met behulp van de Rigocirkels een signaalrood beeld zien, specifiek ten aanzien van de kern Nuth. De Rigocirkel is een instrument om van een bepaald gebied in kaart te brengen hoe het gesteld is met de leefbaarheid. De cirkel geeft voor vier onderwerpen (competenties, leefomgeving, participatie en binding) in kleuren weer hoe de situatie ervoor staat. Elk onderwerp is opgebouwd uit meerdere indicatoren. Deze vormen de buitenste ring van de cirkel en bepalen de kleur van het onderwerp. De samenvoeging van de vier onderwerpen bepaalt de eindkleur van het gebied. De eindkleur is geen rapportcijfer maar een score die aangeeft hoe de wijk het doet ten opzichte van de andere wijken.

buurt - Nuth (Beekdaelen)

Aan de hand van de Rigocirkel van de kern Nuth is het volgende te zien:

- De thema's binding, huurwoningen, leegstand, passende huisvesting alleenstaanden, ouderen, leefomgeving scoren negatief (rood en oranje).
- De thema's participatie, zelfredzaamheid, bijsstand, WW, inkomen, arbeidsongeschiktheid, vrijwilligerswerk kleuren allemaal rood. Het percentage arbeidsongeschikten en bijsstandsgerechtigden ligt in de kern Nuth ruim tot zeer ruim boven het gemiddelde percentage in de gemeente Beekdaelen.
- Uit gegevens van o.a. het UWV, de Jeugdmonitor en de JGZ-cijfers (GGD), het minimabeleid en armoedemonitor alsmede het Integraal Ondernijningsbeeld Beekdaelen van het RIEC blijkt, dat de leefbaarheid in met name de kernen Nuth en Schinveld in Beekdaelen onder druk staat. Het aantal kinderen dat opgroeit in huishoudens met een laag inkomen en de jeugdzorgvraag is in deze kernen ruim bovengemiddeld.

De komende periode zal een fysieke herstructurering van de Nuinhofwijk in Nuth plaatsvinden om verval, leegstand en verpaupering te voorkomen. Een fysieke sanering alleen biedt echter geen oplossing voor de sociaal economische achterstand van de wijk en haar de inwoners. Door middel van een combinatie van fysieke sanering en een sociaal economische structuurversterking worden de bovengenoemde thema's gecombineerd verbeterd met als doel achterstandspositie in te halen. De aanpak van de Nuinhofwijk in de kern Nuth dient

gezien te worden als opstart naar een bredere inzet. Bij bewezen effectiviteit zal de aanpak verder uitgerold worden over andere gebieden in Beekdaelen met soortgelijke problematieken.

De aanpak moeten leiden tot een maatwerkprogramma sociaal economische structuurversterking, dat bijdraagt aan de trendbreuk in de achterstandspositie van Parkstad/Zuid-Limburg op het gebied van gezondheid en vitaliteit. De aanpak is van aanvullende waarde op de activiteiten die in Zuid-Limburg al worden ingezet op het gebied van trendbreuk zoals Kansrijke Start, GBT en onderwijs-arbeidsmarkt.

WAT WILLEN WE?

Met een sociaal economische aanpak willen we werken aan:

- het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt en daarmee de arbeidsparticipatie, o.a. door middel van inzet van de coöperatieve aanpak Beekdaelen;
- de aanpak van schuldenproblematieken en het verbeteren van de financiële situatie van mensen door middel van de actieve inzet van de module Vroegsignalering en de Voorzieningenwijzer);
- de aanpak van eenzaamheid en sociale uitsluiting door middel van het versterken van de signaleringsfunctie van en de samenwerking met cruciale ketenpartners (zoals bv. de thuiszorg) en het creëren van activiteiten en ontmoetingsplekken;
- de aanpak van gezondheidsproblematieken middels activiteiten gericht op gezonde voeding en meer bewegen.

Door te kiezen voor een integrale aanpak van fysieke en sociaal economische maatregelen in deze kwetsbare wijk, werken we aan de verbetering van de leefbaarheid en een brede welvaart in de regio.

In Beekdaelen is in meerdere kernen en buurten sprake van extra sociaal economische problematiek. Ook in andere plattelandskernen dan Nuth komt deze problematiek voor. Dit project dient als opstart van een langjarige integrale aanpak van deze sociaal economische problematiek. Doel is om de intensieve aanpak van de sociaal economische structuurversterking van de Nuinhofwijk als kapstok te gebruiken en verder uit te rollen in andere buurten en dorpen waar nodig.

WAT GAAN WE DOEN?

We brengen een beweging op gang waarbij een einde wordt gemaakt aan overerving van sociaal economische problematiek, de bestaande achterstandspositie en kansenongelijkheid. Dit doen we door de eigen kracht van mensen dermate te versterken dat zij in staat zijn om problemen zelf op te lossen of - liever nog - te voorkomen.

HOE GAAN WE DAT DOEN?

Om ook de sociaal economische situatie te verbeteren is een integrale aanpak nodig. Dit geven we als volgt vorm:

- We vergroten de kansen op de arbeidsmarkt en daarmee de arbeidsparticipatie, o.a. door middel van inzet van de coöperatieve aanpak Beekdaelen in samenwerking met de Coöperatie Werkzicht. De coöperatie die bestaat uit ruim 40 lokale ondernemers helpt in nauwe samenwerking met de gemeente mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een toekomst naar werk. Dit doen we door mensen samen te brengen in het zgn. Participatieplein met als doel het maken van matches op basis van interesses en vaardigheden in plaats van op basis van vacatureteksten en profielschetsen. Door een participatieplein te organiseren in de wijk zelf wordt de drempel voor mensen richting betaald werk zo laag mogelijk gemaakt;
- We richten een wijkcentrum in waar inwoners dichtbij huis terecht kunnen voor een kop koffie en een luisterend oor, maar ook voor vragen, hulp en ondersteuning. Vanuit het wijkcentrum worden diverse vormen van dienstverlening samengebracht, zoals o.a. voornoemd participatieplein, mamacafé's waar jonge ouders terecht kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien, taalcafés ten behoeve van taalactiviteiten voor anderstaligen en laaggeletterden, het geven van trainingen door Grib, het samenwerkingsverband van onze welzijnsinstellingen;

- We stellen een dorpscoördinator aan die fungeert als schakel tussen inwoners en ketenpartners, tussen inwoners en de gemeente en die een coördinerende taak vervult in de organisatie van activiteiten;
- We pakken schuldenproblematieken aan en we werken aan het verbeteren van de financiële situatie van mensen door middel van de actieve inzet van de module Vroegsignalering en de Voorzieningenwijzer;
- We versterken de signaleringsfunctie van en de samenwerking met cruciale ketenpartners (zoals bv de thuiszorg) ten aanzien van eenzaamheid en sociale uitsluiting. Dit doen we in nauwe samenwerking met de Werkgroep Eenzaamheid Beekdaelen, een groep van inwoners en ondernemers die de gemeente adviseert in de aanpak van eenzaamheid.
- We werken aan een gezondere leefstijl door activiteiten voor inwoners te organiseren gericht op gezonde voeding en meer bewegen. Dit doen we samen met JOGG, de partners van Beweegdaelen en de basisschool. We omarmen hierbij het gedachtengoed van de Gezonde Basisschool van de Toekomst en geven activiteiten vorm in de lijn van dit gedachtengoed (een gezondere generatie). Dit doen we op maat binnen de mogelijkheden die we hebben en met speciale aandacht voor onze bijzondere groene omgeving.

SAMENWERKINGSPARTNERS

Het versterken van de sociaal economische situatie van de inwoners van de Nuinhofwijk/Nuth kunnen we als gemeente niet alleen. We zullen op veel fronten moeten samenwerken met lokale ondernemers en ketenpartners. De maatschappelijk partners waarmee wordt samengewerkt zijn:

- Wonen Zuid
- Grib -> samenwerkende welzijnsinstellingen PIW, CMWW en Meander Maatschappelijke Dienstverlening
- Dorpscoördinator
- ISD Kompas
- Coöperatie Werkzicht
- Thuiszorg
- JOGG-regisseru/GGD Zuid-Limburg
- Onderwijs/knooppunten
- POH-er jeugd
- Partners Beweegdaelen -> Ecplare en Bureau9
- KBO
- Werkgroep Eenzaamheid Beekdaelen
- Vrijwilligers

RESULTAAT

Met de sociaal economische structuurversterking van de Nuinhofwijk/Nuth willen we de volgende resultaten bereiken:

Korte termijn:

- Er is een wijkcentrum ingericht dat als centrale plek in de wijk/kern fungeert voor ontmoeting, arbeidsmarkttoeleiding, sociale activiteiten, hulp en ondersteuning;
- er is aantoonbaar voordeel behaald voor het inkomen en de financiële positie van inwoners met behulp van de methoden Vroegsignalering en de Voorzieningenwijzer;
- we voeren in samenwerking met de KBO als pilot huisbezoeken uit bij alle 75+ers in het kader van de aanpak van eenzaamheid

Middellange/Lange termijn

- De arbeidsparticipatie in de wijk is gestegen naar het gemiddelde niveau in Limburg.
- Het aantal huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm is gedaald naar het gemiddelde in Limburg;
- Het aantal mensen dat moeite heeft met rondkomen is gedaald naar het gemiddelde in Limburg;
- het aantal mensen dat zich ernstig eenzaam voelt is gedaald naar het gemiddelde niveau in Limburg;
- het aantal mensen dat een goede gezondheid ervaart is verhoogd is aantoonbaar gewerkt aan de gezondheid van mensen middelen de realisatie van activiteiten rondom gezonde voeding en meer bewegen en aandacht voor de psychische gezondheid van mensen.

RISICOPROFIEL (KRITISCHE SUCCESFACTOREN)

- COVID-19 kan leiden tot vertraging van activiteiten. De pandemie is nog niet onder controle. Eventuele maatregelen in de vorm van lockdown, verbod op bijeenkomsten met groepen mensen, beperking van groepsgrootte e.d. kunnen zorgen voor het niet of vertraagd kunnen uitvoering van activiteiten. Dit heeft dan uiteraard gevolgen voor de resultaten van het project.
- Het maatschappelijk effect van preventieve activiteiten is moeilijk te kapitaliseren. Daarnaast zijn de sociaal economische achterstanden in de regio Parkstad vaak intergenerationeel van aard en niet op korte termijn om te buigen. Met name de lang-termijn effecten kunnen moeilijk binnen een relatief korte projectperiode worden aangetoond.
- Het ‘achter de voordeur komen’ bij mensen die zelf niet om hulp vragen is vaak moeilijk. Een fysieke sanering biedt echter handvatten om met mensen in gesprek te komen over hun woonsituatie waarbij ook andere leefdomen bespreekbaar gemaakt kunnen worden.
- De voorgestelde sociaal economische aanpak dient als boost bovenop de reguliere activiteiten die er al zijn op sociaal economisch gebied. Dit om een ombuiging te bewerkstelligen in de achterstandspositie. Een boost dient echter geborgd te worden. Als na de projectperiode alle nieuwe, aanvullende activiteiten weer stoppen, lopen we het risico dat we teruggliden naar de oude situatie. We willen daarom in de projectperiode onderzoeken of de pilot met inzet van de dorpscoördinator en/of het afleggen van huisbezoeken bij alle 75+ers structureel ingebed kan worden in de werkwijze.

KOSTEN EN FINANCIERING

Voor bekostiging van de in dit projectplan omschreven aanpak is gedurende de projectperiode het volgende nodig:

	2022	2023	2024
Inzet projectleider	45.000	20.000	20.000
Inzet extra AMW	20.000	20.000	20.000
Inzet dorpscoördinator	60.000	60.000	60.000
Inrichting en organisatie wijkcentrum	30.000	10.000	-
Inzet extra participatiecoach/coöperatie Werkzicht	40.000	30.000	10.000
Activiteitenbudget	4.000	4.000	4.000
Totaal	199.000	144.000	114.000
Totaal projectperiode 2022 t/m 2024	457.000		

Eigen middelen	140.000		
Cofinanciering Provincie	120.000		
Gevraagd cofinanciering DU Bevolkingsdaling	197.000		

De inzet van de projectleider en de participatiecoach zal in het begin intensiever zijn dan aan het einde van de projectperiode. De gedachte is om de integrale werkwijze en de activiteiten die we in eerste instantie als pilotvorm inzetten - zoals de dorpscoördinator en de huisbezoeken 75+ - uiteindelijk structureel in te bedden in onze aanpak. De projectleider zou zich hiermee uiteindelijk overbodig moeten maken.

PLANNING

2022 Q1	2022 Q2	2022 Q3	2022 Q4	2023 Q1	2023 Q2	2023 Q3	2023 Q4	2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4
Start inrichten wijkcentrum	Inrichting wijkcentrum	Inrichting wijkcentrum	Inrichting wijkcentrum								
Start projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider	Inzet projectleider
Start dorpscoördinator	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator + evaluatie pilot DC Beekdaelen	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator	Inzet dorps- coördinator
	Start aanpak schuldhulpver- lening	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning	Uitvoering activiteiten schuldhulpverle- ning
	Start aanpak eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid	Uitvoering activiteiten eenzaamheid
	Start activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl	Uitvoering activiteiten gezonde leefstijl
		Start mamacafé	Uitvoering mamacafé	Uitvoering mamacafé	Uitvoering mamacafé	Uitvoering mamacafé	Uitvoering mamacafé	Uitvoering mamacafé	Uitvoering mamacafé	Uitvoering mamacafé	Uitvoering mamacafé
		Start coöperatieve aanpak/organis- atie participatieplein	Uitvoering coöperatieve aanpak	Uitvoering coöperatieve aanpak	Uitvoering coöperatieve aanpak/organis- atie participatieplein	Uitvoering coöperatieve aanpak/	Uitvoering coöperatieve aanpak	Uitvoering coöperatieve aanpak/organis- atie participatieplein	Uitvoering coöperatieve aanpak	Uitvoering coöperatieve aanpak	Uitvoering coöperatieve aanpak organisatie participatieplein
			Start huisbezoeken 75+	huisbezoeken 75+	huisbezoeken 75+	huisbezoeken 75+	huisbezoeken 75+	huisbezoeken 75+	huisbezoeken 75+	huisbezoeken 75+	huisbezoeken 75+
						Tussenevaluatie					
				Start taalcafé	Uitvoering activiteiten taalcafé	organisatie participatieplein	organisatie participatieplein	organisatie participatieplein	organisatie participatieplein	organisatie participatieplein	organisatie participatieplein
										Eindevaluatie	Eindevaluatie

